BUUGGAN WAXAA LEH:

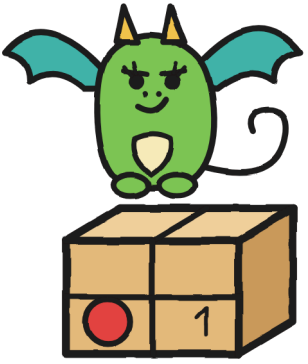
_____

Qof kalena ma laha. —H.

GAARSIIN AAN SUURTAGAL AHAYN · 1

Baakaddan way qaniintaa

Lui Eriksson

CABBIR XL · Sheeko sawiran · 13+

GAARSIIN AAN SUURTAGAL AHAYN 1

Baakaddan way qaniintaa

Qoraalka iyo sawirrada: Lui Eriksson

Nuqulka Soomaaliga: LinguAula

CABBIR XL · Sheeko sawiran · 13+

Daabacaaddii koowaad: 2026

© 2026 Lui Eriksson · info@linguaula.com

Si xor ah ayaa loo koobiyeyn karaa, fasalka iyo guriga.

Noocyada farta: Andika, Patrick Hand, Caveat iyo Courier Prime (shatiga SIL OFL).

Cutub walba ku shaqee
linguaula.com

CUTUBKA 1

Midka aan suurtagalka ahayn

Kurraasaddan waxay ka soo baxday sanduuqa lambarka 14 ee guuritaankayaga. Sanduuqa korkiisa waxaa lagu qoray JIKO, qalin-calaamadeeye dhumuc weyn, far qof degdeg ku jira. Gudihiisa qaaddo xitaa ma jirin: waxaa jiray kurraasaddan, hal sharabaad, iyo rah caag ah oo aan qofna lahayn. Hooyaday ayaan weydiiyay. Rahda ayaan weydiiyay. Qofna ma yidhaahdo "waa tayda".

Kurraasadda se aniga ayaa yidhi "waa tayda". Boggeeda hore ayaan cinwaan ugu qoray, xarfo waaweyn, si ay wax walba u cadaato tan iyo bilowga:

KURRAASADDA GAARSIINTA ee Guni. QARSOODI.

"Qarsoodi" waxay ka dhigan tahay inaan aniga marka hore akhriyo. —H.

Qoraalkaas cagaarka ahaa halkaas kuma jirin markaan qorayay "qarsoodi". Qoraalladii cagaarka ahaa midkoodna ma jirin. Waxaa ku dara Hulita, taas oo hal maalin gudaheed caado

ka dhigatay inay kurraasaddayda ka akhriso ka hor inta aanan aniga akhriyin, mararka qaarkoodna ka hor inta aanan qorin. Laakiin taasi way dambaysaa. Aan isku xigxigno.

Waxaan nimid Talaado. Maanta waa Sabti. Afar maalmood ayaan xaafadda joogay, hadana waxaan aqaan hal waddo oo dhan: tayda. Waxay leedahay lix guri, hareerahoodana waxaa yaal calaamado su'aaleed.

Qofna ima weydiin inaan rabay inaan guuro. Dadka waaweyn ayaa jikada ku go'aamiyay, iyagoo isticmaalaya codkaas ay u adeegsadaan waxyaabaha horey loo go'aamiyay, hooyaday se waxay ugu yeedhay “fursad”, sidaasna ayay dadka waaweyn ugu yeedhaan waxa aan la celin karin.

Wixii iigu xanuun badnaa maahayn inaan qolkaygii ka tago. Waxay ahayd inaan, anigoo gaadhiga xamuulka ku jira, horeba ogaado wax aanan iska ogeyn: inaan weligay saaxiib samaysan. Waan lahaa. Isku mid ma aha. Xaafaddaydii hore, saaxiibbadu waxay ahaayeen kuwo “warshad ka yimid”: markaad saddex jir tahay, beerta ayaa lagugu siin jiray, baaldi yar iyo majarafad yar la socda, mar dambena waxba lama samayn jirin. Habka weligay ma baran. Dugsiga waxay ku barayaan inaad kala qaybiso tirooyinka jajabka tobanlaha ah, laakiin sida saaxiib loo sameeyo ma barayaan: waxaa la mooday inaad horeba la timaado.

Sidaas darteed waxaan sameeyay wixii aan sameeyo marka aanan wax sameyn karin: qorshe.

Qorshahayga si aan saaxiib u helo:

1. Salaan bixi.
2. Wax xiiso leh sheeg.
3. ???

Waxaan ku dhegay lambarka 2. Lambarka 3, wax fikrad ah kama haysto. Saddex maalmood ayaan halkaas ku dhegnaa. Wakhtigaas weli ma aanan ogayn in lambarka 3 uu yahay kan ugu fudud saddexda, iyo inuu ku koobmi karo saddex erey.

Qolkayga cusubi sidoo kale wax ma caawin. Waxaa ka buuxa sanduuqyo xidhan, wax aniga leh se kuma jiraan, sidaas darteed waan ku seexdaa sida loogu seexdo huteel: amaah ahaan, dharkana gacanta ku haysta. Sidaas awgeed, wixii saaka daaqaddayda hortiisa duulis ku maray ayaa si dhaqso ah i toosiyay.

Waxay ahayd baakad.

Sidii ay ahayd ayaan u sheegayaa, maxaa yeelay sidaas ayay ahayd. Baakad kartoon ah, cabbirkeedu yahay sida sanduuqa kabaha, oo shaabad cas leh ka muuqato hal dhinac, ayaa daaqaddayda dhinaceeda duulis ku maray, iyadoon degdeg ku jirin, sida qof iska socda. Kadibna mid kale baa yimid. Iyo mid kale. Sagaal baakadood oo saf ah, sida shimbiraha biyaha, ayaa waddada ka gudbay, kadibna, mid ka dib mid, daloolka boostada ee dukaanka ka soo horjeeda way ka dhex galeen. (Kow iyo tobankii kale, sidaan markii dambe ogaaday, way soo noqdeen intaan hurday.)

Dukaanku wuxuu leeyahay loox ku qoran GAARSIIN AAN SUURTAGAL AHAYN. Hoosteeda, wax ka yar: “Waxaan gaarsiinnaa waxa aan qofna gaarsiin.” Iyo hoosteeda, wax ka sii yar, sidii iyadoo lagu daray markii dambe, kadib fikir labaad: “(Ku dhawaad mar walba)”.

Hadda waxaan haystay lambarka 2: “Waxaan arkay baakado duulaya”.

Taasi xiiso ma leh. Aad bay u dhacdaa.

Qoraalkaas Hulita ayaa qortay. Saaka qudheeda ayaan la kulmay, dukaanka ka soo horjeeda. Cagaar ayay wax ku qortaa, wixii cagaar lagu qoro lama tirtiri karo. Waan tijaabiyay tirtire, candhuuf iyo gacanta funaanaddayda, sidaas oo kale isku xigxig. Tirtirkii wuu dhammaaday. Cagaarkii ma dhammaan.

Funaanaddii xariijimaha lahayd ayaan dharkii hurdada dushiisa ka xidhay, kadibna waan gudbay. Waxaan la jeedaa, dharkii hurdada oo iga saarnaa. Kabaha guriga ayaan ku sii xidhnaa. Go'aammo jira oo jidhku qaato ka hor inta madaxu ogaan.

Gudaha waxaa jiray ur kartoon iyo wax gubtay, sida marka shumac la damiyo. Dhinaca bidix waxaa yaallay khaanad leh calaamad cas, LA SOO CELIYAY, khaanaddana waxaa saarnaa labaatan baakadood oo lambar loo dhigay 1 ilaa 20, mid walbana shaabaddiisa leh. Hortooda, saaxirad koofiyad guduud-buluug ah

xidhan ayaa iyaga tilmaamaysay mid mid. Dhinaceeda, gabadh yar oo surwaal cagaar ah oo laab leh xidhan ayaa iyagii cod dheer ku tirinaysay:

—...siddeed iyo toban, sagaal iyo toban, labaatan.

—Dhammaan way soo noqdeen —ayay tidhi saaxiraddu—. Mar kale.

Qofna ima weydiin cidda aan ahay iyo sababta aan dharka hurdada u xidhnaa. Taasi, dukaan dhexdiisa, horeba waa yaab. Dukaankaas, se, ma ahayn xitaa waxa ugu yaabka badan ee subaxdii.

Saaxiradda magaceeda waa Mara. Waxay leedahay dukaan gaarsiin aan suurtagal ahayn iyo shaabad dhalaalaysa: marka ay shaabadayso, dhimbiil yaryar ayay sii daysaa, dhimbilahaasna waxay u urayaan waxaas gubtay. Hulita ayaa i tustay sida ay u shaqeyso kurraasaddayda qudheeda, iyadoo sawir fallaaro ka buuxaan u adeegsatay, kaas oo aan halkan ku soo koobayo maxaa yeelay bog badhkii ayuu qaadanayaa:

- Baakad + shaabad.
- Qofka helaa ma saxeexaa, khad aan la tirtiri karin?
- HAA: LA GAARSIIYAY.
- MAYA: waaberiga, baakaddu dib ayay ugu duushaa khaanaddeeda.

Sidaas darteed baakadna ma lunto. Midna lama gaarsiiyo.

Kuwa khaanadda saaran waa kuwa la soo celiyay: labaatan baakadood oo aan qofna weligiis gaarsiin karin. Dhammaantoodna waxaa soo diray isla hal qof. Calaamad walba, isla meel, isla far isku cufan, waxaa ku qornaa LAGA SOO DIRAY: R.

—R. waa kuma? —ayaan weydiiyay.

—Qof far aad u xun leh —ayay tidhi Mara.

Wax kale ma aysan odhan. Waxay tidhi sida loo yidhaahdo weedhaha horey marar badan loo yidhi, iyadoon khaanadda eegin, iyadoo eegaysa meel derbiga ka mid ah oo aan wax laga eegi karin. Hulita bushimaheeda ayaa la dhaqaajisay hadalka Mara. Jawaabta si buuxda ayay u xifdisay, wayna ila ahayd in iyaduna aysan ku qanacsanayn.

Mara waxay sagaal iyo toban oo ka mid ah kuwii la soo celiyay gelisay joonyad weyn, kuwa garbaha lagu qaado. Habeenkaas waxay u baahnayd inay biyaano gaarsiiso munaaradda iftiinka, meel aad u fog, isla markaasna, iyadoo la baxaysa, dhammaantood mar kale ay isku dayi lahayd. Waaberiga ayay soo noqon lahayd. Waxay tidhi iyadoon rajo lahayn, codkeedu yahay mid qof geed engegay u waraabiyo caado ahaan.

Khaanadda mid keliya ayaa ku hadhay. Kii safka ugu horreeyay. Lambarka 1.

—Midkaas suurtagal maaha —ayay tidhi Mara, wayna ila ahayd inaysan annaga noo sheegayn—. Hal xeer oo keliya: HA TAABANINA KHAANADDA.

—Dabcan —ayay tidhi Hulita.

Anigu gadaasheeda ayaan ka taagnaa, waxaanan arkay faraha oo dhabarka laga isdhaafiyay. Waxba ma odhan. Hadda markaan ka fikiro, waxay ahayd wixii ugu horreeyay ee aannu wadaagnay: sir laba ilbiriqsi ah, ka hor inta aynaan ogaan magacyadayada.

Hulita Sabtiyada ayay dukaanka joogtaa. Ma aanan weydiin waxay Mara u tahay: gabadh walaalkeed ah, kaaliye, mise ciqaab. Su'aalo qaar waxaa la weydiiyaa maalinta labaad.

Hadda waa maalinta labaad. Weydii. —H.

Isla markii albaabku xidhmay, Hulita kor ilaa hoos ayay i eegtay. Iyadoo deggan. Sida baakad loo eego si loo go'aamiyo inay mudan tahay shaabad.

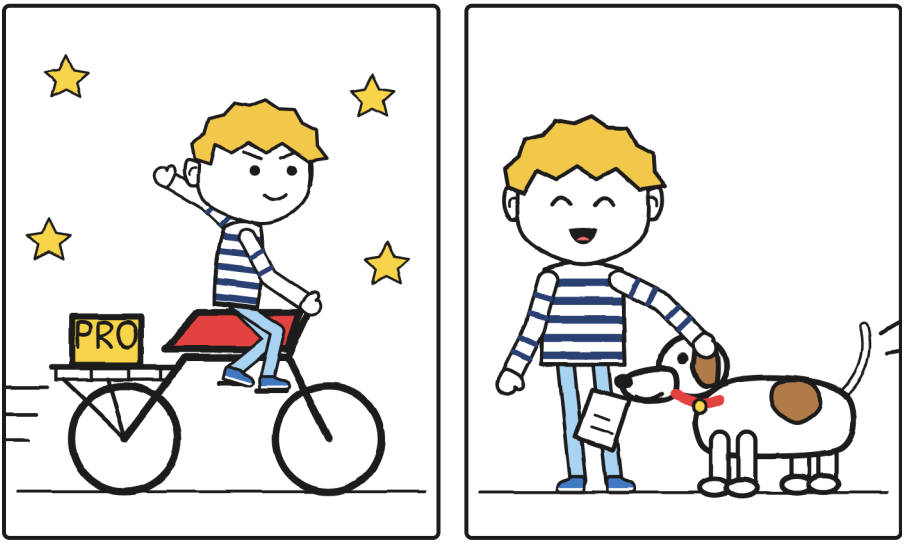
—Adigu ma taqaan sida wax loo gaarsiiyo?

Halkan waa inaan daacad ahaado, maxaa yeelay kurraasaddan waa qarsoodi, Hulitana way akhrin doontaa si kasta ha ahaatee.

Runtu waxay tahay inaan noloshayda oo dhan hal shay oo keliya gaarsiiyay: wargeyska deriskayga dabaqa labaad, maalin Axad ah, maxaa yeelay wuxuu dhulka ku jiray iridda dhismaha, waxayna ila noqotay inay u baahan tahay geesi. Eeygiisa ayaan siiyay. Eeygii wuu cunay. Waa dhammaadkii xirfaddaydii.

Anna waxaan idhi wixii la yidhaahdo marka aad rabto inaad saaxiib yeelato:

—Haa. Xaafaddaydii hore waxaan ahaa gaarsiiye xirfadle ah.

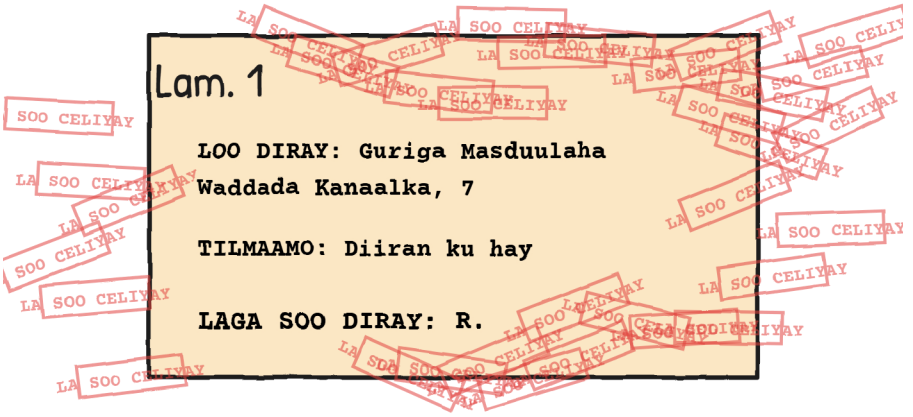

Xirfadle xagga eeyaha.

Been waa sida baakad shaabad leh: aad bay sharaf ku duushaa, waddada way ka gudubtaa iyadoon dhulka taabanayn, mar uun se way soo noqotaa. Wixii aanan wakhtigaas ogayn waxay ahaayeen goorta tan soo noqon doonto, iyo cidda cod dheer ku akhrin doonta.

Hulita caddayn iima weydiisan. Si toos ah ayay u aadday khaanadda, waxayna soo saartay baakaddii keliya ee hadhay: lambarka 1. Midka aan suurtagalka ahayn. Gacmaheedu wax yar bay gariirayeen, laakiin cabsi awgeed maahayn, ama cabsi keliya maahayn: waxay ahayd gariirka qofka ciyaaro badan kursiga badalka ku fadhiyay oo ugu dambayn tababaruhu magaciisa

yeedho. Aniguna way ii gariirayeen, laakiin si ka wanaagsan ayaan u qarinayay: waxa kaliya ee i muujiyay waxay ahayd inaan funaanaddii gadaal-hore u xidhnaa.

Waxaan tiriyay shaabadihii LA SOO CELIYAY. Toddoba iyo soddon. Calaamaddu waxay ahayd shaabad ka badan calaamad.

Hoosta casaankaas oo dhan, haddii qof xiiseynayo, waxaa ku qornaa:

- LOO DIRAY: Guriga Masduulaha, Waddada Kanaalka, 7.
- TILMAAMO: Diiran ku hay.
- LAGA SOO DIRAY: R.

—Haddii aan gaarsiinno ka hor waaberiga —ayay tidhi Hulita—, Mara way arki doontaa inaan awoodo inaan gaarsiiyo kuwa la soo celiyay.

—Haddii kale?

—Haddii kale, keligeed ayay soo noqonaysaa, halkanna waxba ma dhicin.

Waxay ila noqotay qorshe aad u fiican. Wuxuu lahaa labada shay ee qorshuhu leeyahay: abaalmarin haddii uu guuleysto iyo cawaaqib la'aan haddii uu fashilmo. Weli ma aanan ogayn waxa gudaha ku jiray.

Qof ayaa gambaleelka baaskiil garaacay. Laba jeer, sida qof albaab aan iyada lahayn garaaca. Muraayadda dukaanka dhexdeeda ayaa ka soo muuqday wiil koofiyad xidhan oo sita boorso jaalle ah oo gudaha laga akhriyi karay: DIRISTA HILLAAC. TOBAN DAQIIQO GUDAHOOD AMA BILAASH.

—Gaarsiin Aan Suurtagal Ahayn? —ayuu yidhi, codkiisii qof isla kaftankaas Sabtiyo kale sameeyay—. Suurtagal maaha inaad wax gaarsiisaan.

Tonyo. Wuxuu si aad u dhakhso ah u gaarsiiyaa waxyaabo aad u caajis badan.

—Haddaba maanta waxaan gaarsiinaynaa tan —ay tidhi Hulita, baakaddiina kor bay u qaadday.

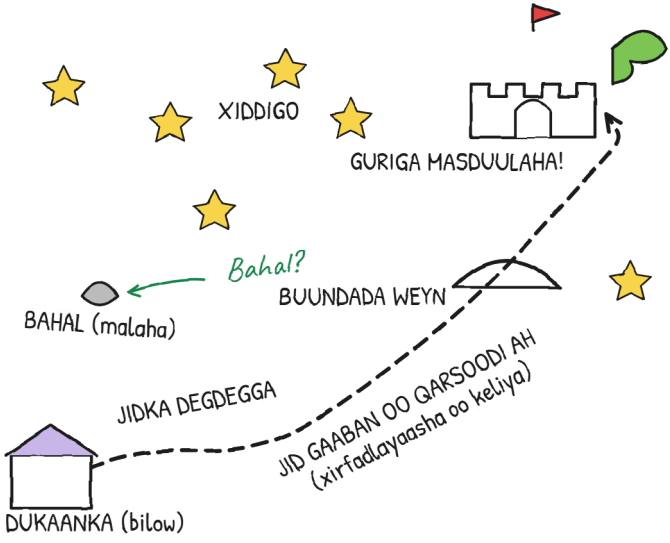
Tonyo wuxuu akhriyay “Guriga Masduulaha”, wuuna sidaa u qoslay inta koofiyaddiisii ka dhacday. Waxay u rogrogtay ilaa albaabka. Isagoo wali qoslaya ayuu soo qaaday, markuu is taagayna mar dambe ma uusan qoslayn.

—Waddada Kanaalka lambar 7 ma laha —ayuu yidhi—. 5 ka dib waxaa soo socda 9. Waan ogahay maxaa yeelay waan raadiyay.

—Maxaad u raadisay? —ayay weydiisay Hulita.

Tonyo wuxuu xidhay koofiyaddiisa. Mar kale ayuu gambaleelka garaacay, sabab la'aan, wuxuuna baaskiilka aad ugu dhaqso badan u kaxeeyay, taas oo ah wixii Tonyo ku sameeyo su'aalaha uusan rabin inuu ka jawaabo. Aniguna waxaan haystay laba xog: inuu raadiyay 7, iyo in HILLAAC aanu wax walba ku degdegin.

Waxaan sameeyay khariidad gaarsiin. Gaarsiiyayaasha xirfadleyaasha ah khariidado ayay sameeyaan, aniguna, farsamo ahaan, waxaan idhi mid baan ahay.

Xiddiguhu jidka kuma yaallaan.

Khariidaddu waxay lahayd JIDKA DEGDEGGA, JID GAABAN OO QARSOODI AH (xirfadlayaasha oo keliya), BUUNDADA WEYN, BAHAL (malaha) iyo lix xiddigood. Xiddigaha shaqo midna ma lahayn. Si fudud, waxay ila ahayd in khariidad aan xiddigo lahayn aysan ahayn khariidad dhab ah.

Bahalkana jidka kuma jiro. Waan hubiyay. –H.

Jidka dhabta ah, kaas oo xiddigo lahayn, ayaan Buundada Weyn ka gudubnay. Maalinta waa hoos dhigan tahay oo qof walba way ka gudubtaa: baaskiillo, haween gaadhi yar riixaya, nin shimbir-biyood ah watay. Hulita bartamaha saxda ah ayay ka gudubtay, iyadoo si aad u degdeg ah igala hadlaysa shaabadda iyo khadka, biyaha mar keliya isma eegin. Waxaan u maleeyay inay sidaas tahay maxaa yeelay mar hore ayay marar badan aragtay. Jeebka surwaalkeeda waxaa ka soo muuqday saacad ciid ah oo ay miiska dukaanka ka qaadatay. Uma shaqayso inay tuso inta ka hadhay waaberiga; waxay u tahay oo keliya in ciidda la eego markay hoos u dhacayso oo qofka la werwersiiyo. Waxaan ogaaday inay tahay nooca qofka saacad ciid ah gaarsiin u qaata. Waan jeclaaday. Aniga dharka hurdada ayaan qaatay.

Lambarka 7 ee Waddada Kanaalka guri ma ahayn. Wuxuu ahaa derbi.

Tonyo xaq buu ahaa: 5 ka dib waxaa soo socday 9, labadooda dhexdana waxaa yaallay derbi siman oo midab furan leh, albaab iyo daaqad toona lahayn, gambaleel toona. Wixii uu lahaa waxay ahaayeen, aad hoos ugu yaal, ku dhawaad dhulka taabanaya, dhererkii saxda ah ee wax aad u yar, loox naxaas ah oo leh dalool

u eg cag. Afar dalool oo yaryar oo sare ah iyo mid weyn oo hoose, sidii iyadoo qof wax halkaas dul saaray waqti dheer ka hor, derbigiina qaabkii sii haystay.

—Malaha waa sanduuq boosto —ayaan idhi.

Baakaddu ma gelayn. Dhinac u rogitaanna ma tarin. Geeska ku gelintana ma tarin.

Waxaan tijaabinnay wax kasta oo derbi lagu tijaabiyo:

1. Garaacid lafaha farahayaga. (Waxba.)
2. Qaylin. (Waxba, laakiin ka sii cod dheer.)
3. Kor ka eegid. Waxaan fuulay garbaha Hulita, oo ka xoog badan sida ay u egtahay, madaxaygiina waan soo bixiyay. Dhinaca kale waxaa yaallay derbi KALE.
4. Ka quusasho. Waxay ahayd wixii nooga fiicnaa.

Naag geraniyam waraabinaysay ayaa nagu eegaysay barandaheeda, waraabiyaha hawada ku haysa, sida qof filimkan horey u arkay.

—Baakaddaas sannado badan ayay halkan imaanaysay —ay tidhi—. Mar walba sidii ay u timid ayay u tagtaa.

Waxay tidhi iyadoon xumaan ula jeedin, sida saadaasha hawada loo sheego. Kadibna waxay sii waday waraabinta. Xaafaddaas, waan fahmay, baakad aan la gaarsiin karin waxay ahayd dhacdo cimilo oo kale.

Qabow ayaa jiray. Qabow dayr cusub, kuwa gacmaha funaanadda ka soo gala. Hulita mar kale ayay calaamadda akhriday, cod hoose, sidii iyadoo laga yaabo inay isbeddeshay tan iyo markii ugu dambaysay.

—"Diiran ku hay". Sannado badan ayay khaanad qabow ku jirtay.

Anigu cusub baan ahay. Marka wax ku qoran yahay "diiran ku hay", diiran baan ku hayaa. Kuwa cusubi waxaan akhrinaa tilmaamaha: taasi waa wixii keliya ee aan haysano, maxaa yeelay weli ma ognin tilmaamaha la iska indhatiri karo. Kuwa kale waqti dheer bay meel ku jireen, mar dambe ma akhriyaan; waa ogyihiin. Mararka qaarkoodna waxa ay ogyihiin waa khalad.

Baakaddii ayaan funaanaddayda hoosteeda geliyay, mar kale ayaan Buundada Weyn ka gudubnay, waxaanan ku fadhiistay shabagga foornada rootiga ee Eliya, halka ay ka soo baxdo hawada foornada. Shabagga wuxuu ku yaal dhulka dusiisa, derbiga ku dheggan, hawo diirani kor ayay ka soo baxaysaa, oo ur qolofta rootiga leh. Halkaas ayaan ku sii hadhay, dhabarka toosan, baakaddana calooshayda ku haysta, anigoo leh sharafta ugu badan ee uu yeelan karo qof dhulka fadhiya, dharka hurdada xidhan, sanduuq dharka hoostiisa ku qarsan. Hulita ayaa saacadda ciidda rogtay, kadibna taagan bay ku sii jirtay, iyadoo ilaalinaysa, waxba odhanaysa.

Waxaad u egtahay sanduuq boosto oo uur leh.

Waxaan la jeedaa, iyadoon cod ku odhan.

Sidaas ayaan waqti dheer ku sii nagaannay. Ur rooti ayaa jiray. Aniguna waan bilaabay inaan dhididdo. Si aanan dhididka uga fikirin, waan hadalnay; ama aniga ayaa hadlay, Hulitana waxay ku jawaabtay wixii u baahnaa oo keliya.

—Maxay kuu muhiim u tahay inaad tan gaarsiiso? —ayaan weydiiyay—. Sagaal iyo toban oo kale ayaa jira.

Saacaddii ayay rogtay ka hor inta ciiddu dhammaan.

—Maxaa yeelay tirin iyo gaarsiin isku mid ma aha —ay tidhi—. Sabtiyo badan ayaan tirinayay.

Kadib way i weydiisay sida ay ahayd xaafaddaydii hore, aniguna waxaan dhawaaday inaan run u sheego: inaanan xusuusan inaan halkaas wax ka sameeyay, keliya inaan haystay. Inaan ahaa sida rahda caagga ah: weli meel u gaar ah la'aan. Afka ayaan kala qaaday si aan u idhaahdo, wax kalena way iga soo baxeen, wax ku saabsan mooto iyo midaalyo. Iyadu madaxeeda ayay u ruxday iyadoon i eegin. Waxay ila ahayd inaysan mar dambe i rumaysanayn. Waxba kama dhibsan. Taasina waxay ahayd waxa ugu fiican subaxda oo dhan.

Markaas ayaa wax si fudud calooshayda ii garaacay. TAK.

—Taasi ma calooshaadii baa? —ay weydiisay Hulita.

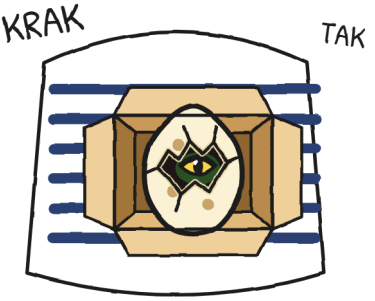
—Calooshaydu TAK ma tidhaahdo.

TAK. TAK.

Funaanaddii waan iska durkay. Daboolka baakadda hoostiisa waxaa yiilay wax wareegsan oo cirro ah, calaamado leh, taas oo aan ahayn sanduuq kabo ama wax sanduuqyada lagu iibiyo toona. Waxay lahayd dildillaac ka sii weynaanayay intaan eegayay.

KRAK.

Baakaddiina way i eegtay.

Il jaalle ah, aad u furan, dildillaaca dhexdiisa. Ma eegin Hulita, taas oo ahayd tii baakadaha aqaanay. Ma eegin foornada, ma eegin saacadda ciidda, ma eegin cirka ay wax walba ka soo noqdaan waaberiga. Aniga ayay i eegtay. Markii ugu horraysay afar maalmood ka dib, xaafaddaas guryaha calaamadaha su'aasha leh, qof ayaa u muuqday mid si buuxda u hubaa cidda aan ahay.

Qofna ima ogeysiin inay jiraan gaarsiin ay baakaddu adiga ku dooranayso.